

Tupakointi ja lisääntyminen

Ohje sisältää tietoa tupakoinnin haittavaikutuksista raskauden ja tulevan lapsen kannalta, kannustaen tupakoinnin lopettamiseen. Hedelmättömyyshoitoja suunniteltaessa tulee tupakointi lopettaa, koska se vaikuttaa käytettäviin hormonilääkeannoksiin, munasolumääriin, munasolujen laatuun sekä hoidon epäonnistumisriskiin.

Tupakointi vaikuttaa hedelmällisyyteen ja raskauden alkamiseen

- Raskaaksi tulo viivästyy ja keskenmenoriski kaksinkertaistuu.
- Miehillä siittiöiden määrä, laatu ja liikkuvuus heikentyvät. Miehen hedelmöityskyky on tupakoinnin myötä alentunut, vaikka sperma-analyysin tulos olisi täysin normaali.
- Tupakointi vaikuttaa sekä tyttö- että poikasikiön sukusolujen kehittymiseen, mikä saattaa heikentää syntyneen lapsen tulevaa hedelmällisyyttä.

Tupakointi vaikuttaa raskausaikana sikiöön hyvinvointiin

- Aiheuttaa sikiölle hapenpuutetta, mikä ilmenee sikiön sykkeen tihentymisenä puolen tunnin ajan savukkeen polton jälkeen. Hapenpuutteen syynä on muun muassa istukan läpi kulkeutuva häkä, joka syrjäyttää happea sikiön punasoluissa.
- 20. raskausviikon jälkeen sikiön keskushermoston nopeasti jakautuvat solut ovat erityisen alttiita tupakansavun vaikutuksille.
- Istukan vajaatoiminnan ja ennenaikaisen irtoamisen riski lisääntyy.

Tupakointi vaikuttaa synnytyksen käynnistymiseen ja syntyneeseen lapseen

- Ennenaikaisen synnytyksen riski kaksinkertaistuu.
- Syntymäpaino alenee hapenpuutteen ja ennenaikaisuusriskin vuoksi.
- Tupakoinnille altistuneiden keskosten vastasyntyneisyyskauden komplikaatiot lisääntyvät.
- Kätkytkuoleman riski lisääntyy.
- Rintamaidon määrä vähenee ja se on ravintoköyhempää. Maito maistuu tupakalle, minkä vuoksi lapsi saattaa hyljeksi äidin rintaa. Tupakoivat äidit imettävät keskimäärin tupakoimattomia lyhemmän ajan.

Äidin raskaudenaikainen tupakointi vaikuttaa lapsen kehitykseen useiden vuosien ajan

- Tupakoinnin aiheuttama alipainoisuus saattaa viivästyttää lapsen normaalia kehitystä 10 ikävuoteen saakka.
- Korvatulehdusten ja keuhkokuumeen riski varhaislapsuudessa lisääntyy.
- Keskittymis- ja käytöshäiriöiden (muun muassa yliaktiivisuus, aggressiivisuus) esiintyvyys lisääntyy.
- Allergia-, astma- ja atopiariski kaksinkertaistuu.

Tupakointi altistaa myös lukuisille sairauksille (muun muassa sydän- ja verisuonisairauden, syöpätaudit, dementia ja osteoporoosi). Tupakoitsijan vaihdevuodet alkavat keskimäärin kaksi vuotta aiemmin kuin tupakoimattoman.